

V Bruseli 15. júla 2021
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2021/0200(COD)

10867/21
ADD 4

CLIMA 189
ENV 524
ENER 325
TRANS 475
AGRI 354
IND 199
ECOFIN 742
CODEC 1098
IA 136

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	15. júla 2021
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2021) 612 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/842 o záväznom ročnom znižovaní emisií skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2021) 612 final.

Príloha: SWD(2021) 612 final

V Bruseli 14. 7. 2021
SWD(2021) 612 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2018/842 o záväznom ročnom znižovaní emisií
skleníkových plynov členskými štátmi v rokoch 2021 až 2030, ktorým sa prispieva
k opatreniam v oblasti klímy zameraným na splnenie záväzkov podľa Parížskej dohody**

{COM(2021) 555 final} - {SEC(2021) 555 final} - {SWD(2021) 553 final} -
{SWD(2021) 611 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu revízie nariadenia o spoločnom úsilí
A. Potreba konať
V čom spočíva problém a prečo ide o problém na úrovni EÚ?
V nariadení o spoločnom úsilí (ESR) sa stanovujú vnútroštátne ciele zníženia emisií skleníkových plynov pre odvetvia, na ktoré sa v súčasnosti nevzťahuje systém obchodovania s emisiami EÚ, ako sú budovy, cestná doprava, poľnohospodárstvo a odpad. Vzhľadom na ambicióznejší nový celkový cieľ pre celé hospodárstvo EÚ, ktorý predstavuje zníženie čistých emisií skleníkových plynov o najmenej 55 % do roku 2030 v porovnaní v roku 1990, sú však aktuálne ciele stanovené pre nariadenie ESR neprimerané na to, aby mohli dostatočne prispieť k zvýšenému celkovému cieľu EÚ. Po druhé, prípadné rozšírenie systému obchodovania s emisiami a prípadná zmena rozsahu pôsobnosti nariadenia o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve si vyžadujú zváženie rozsahu pôsobnosti samotného nariadenia ESR v rámci celkovej architektúry politiky v oblasti klímy. Po tretie, nariadenie ESR sa vo svojej povahe zakladá na spravodlivosti, solidarite a nákladovej efektívnosti a tieto prvky sa musia zachovať aj v revízii.
Čo by sa malo dosiahnuť?
Celkovým cieľom tejto iniciatívy je prispieť k dosiahnutiu najmenej 55 % zníženia čistých emisií skleníkových plynov do roku 2030 v porovnaní s rokom 1990 s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu (t. j. čisté nulové emisie skleníkových plynov) do roku 2050 postupným a vyváženým spôsobom. Preskúmanie nariadenia ESR má tri špecifické ciele: po prvé, definovať rozsah pôsobnosti a kolektívnu ambíciu nariadenia ESR koherentne v rámci balíka Fit for 55 a predovšetkým so zreteľom na prípadný nový, rozšírený systém obchodovania s emisiami, ktorý sa bude vzťahovať na odvetvia ako budovy a cestná doprava. Po druhé, zabezpečiť, aby sa dodatočné úsilie rozdelilo konzistentným a spravodlivým spôsobom medzi členské štáty. Po tretie, podporiť nákladovo efektívne riešenia na zníženie emisií v odvetviach, na ktoré sa vzťahuje spoločné úsilie, pomocou úprav cieľa a nástrojov flexibility.
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ (subsidiarita)?
Zmena klímy je cezhraničným problémom, v rámci ktorého koordinované opatrenia EÚ účinne dopĺňajú a posilňujú opatrenia na celoštátnej a miestnej úrovni. V koordinovaných opatreniach sa zohľadňujú veľké ambície na úrovni celej EÚ, ako aj subsidiarita a rôzne možnosti konať medzi členskými štátmi, keďže nariadenie ESR sa v prvom rade týka členských štátov, pričom zohľadňuje vyššiu nákladovú efektívnosť prostredníctvom primeraných nástrojov flexibility v rámci členských štátov a medzi nimi a s ostatnými odvetvovými právnymi predpismi (systém obchodovania s emisiami, nariadenie o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve).
B. Riešenia
Aké sú rôzne možnosti na dosiahnutie týchto cieľov? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Ak nie, prečo?
Hlavné možnosti tohto posúdenia vplyvu sa týkajú potenciálnych zmien rozsahu pôsobnosti nariadenia ESR: Možnosť 1: zachovať aktuálny sektorový rozsah pôsobnosti nariadenia ESR a zároveň rozšíriť obchodovanie s emisiami, a to pomocou dvoch variantov: 1.1. značné zvýšenie ambície podľa nariadenia ESR a 1.2. obmedzené zvýšenie ambície podľa nariadenia ESR.

- Možnosť 2: zachovať v nariadení ESR len tie odvetvia, na ktoré sa nevzťahuje obchodovanie s emisiami, predovšetkým zmenšený rozsah pôsobnosti bez budov a dopravy s pomocou dvoch variantov: 2.1. zvýšenie cieľov na úroveň nákladovo efektívnych prognóz zvyšných odvetví, na ktoré sa vzťahuje nariadenie ESR, 2.2. zachovanie aktuálnych cieľov podľa nariadenia ESR.
- Možnosť 3: postupne vyradiť nariadenie ESR a nahradiť ho inými nástrojmi politiky.

V posúdení sa okrem možností rozsahu pôsobnosti skúma aj to, či sú existujúce nástroje flexibility v rámci nariadenia ESR primerané na to, aby sa pomocou nich dala zvýšiť ambícia v oblasti klímy nákladovo efektívnym spôsobom.

Vzhľadom na silnú úlohu subsidiarity v mnohých politikách EÚ, ktoré sa vzťahujú na dotknuté odvetvia, sa zvýšená ambícia v rámci nariadenia ESR v súlade s celkovou ambíciou v oblasti klímy pri zachovaní aktuálneho rozsahu pôsobnosti nariadenia ESR vníma ako uprednostňovaná možnosť, pomocou ktorej sa zabezpečí, aby boli členské štáty zodpovedné a mali správne stimuly na vykonávanie vnútroštátnych politik aj politik EÚ ambicióznym spôsobom a zároveň mali k dispozícii nástroje flexibility na zohľadnenie svojich vnútroštátnych okolností.

Aké sú názory jednotlivých zainteresovaných strán? Kto podporuje ktorú možnosť?

Veľká väčšina zainteresovaných strán, ktoré odpovedali na verejné konzultácie, sa z hľadiska ambícií zhodla na tom, že členské štáty by mali zintenzívniť úsilie a sledovať ambicióznejšie ciele. Pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti, 60 % respondentov sa priklonilo k tomu, aby odvetvia, na ktoré sa v budúcnosti bude vzťahovať rozšírený systém obchodovania s emisiami, zostali aj v pôsobnosti nariadenia ESR, kým 26 % bolo proti. Veľa respondentov zdôraznilo, že ak sa zavedie rozšírený systém obchodovania s emisiami, bude potrebné zaviesť skúšobnú lehotu pred prijatím rozhodnutia, či by sa mal rozsah pôsobnosti nariadenia ESR zmeniť. Výkonný podpredseda Timmermans a komisár Schmit zorganizovali 1. júna 2021 vypočutie sociálnych partnerov s cieľom prediskutovať hospodársky a sociálny rozmer balíka Fit for 55. Sociálni partneri podporili cieľ zníženia o 55 % a poskytli svoje stanoviská k rôznym návrhom balíka.

C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti

Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

V uprednostňovanej možnosti sa stanovuje politický rámec, ktorý zabezpečuje vysokú úroveň environmentálnej integrity, spravodlivosti a solidarity pri rozdelení úsilia, a primerané nástroje flexibility na dosiahnutie cieľov nákladovo efektívnym spôsobom.

Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?

Celkové náklady na uprednostňovanú možnosť sú posúdené v rámci celkovej hospodárskej analýzy zvýšenia cieľa zníženia emisií na 55 %. Podľa prognóz pre celé hospodárstvo, v ktorých sa spájajú regulačné opatrenia aj zavedenie rozšíreného systému obchodovania s emisiami, sa náklady na energetický systém zvýšia v priebehu ďalšieho desaťročia o 0,3 % až 0,6 % HDP (na druhú uvedenú úroveň pri zohľadnení vplyvu stanovovania cien uhlíka) v porovnaní s referenčným scenárom. Medzi takéto náklady budú patriť dodatočné investičné náklady jednak na strane dopytu aj ponuky, jednak v oblasti úspor paliva. Makroekonomické dosahy sú obmedzené a môžu byť kladné, a to v závislosti od toho, ako sa budú napríklad príjmy zo stanovovania cien uhlíka recyklovať späť do hospodárstva.

Aký bude vplyv na MSP a konkurencieschopnosť?
Nariadenie ESR sa týka v prvom rade členských štátov ako inštitucionálnych aktérov, a preto má zväčša vplyv priamo na ich správne orgány. Pokiaľ ide o podniky vo všeobecnosti, a najmä MSP, MSP ani iné podniky nemajú podľa nariadenia ESR žiadne priame povinnosti nahlasovania a možnosti politiky by tento stav nezmenili. Veľa MSP, napríklad z oblasti dopravy, energetiky a poľnohospodárstva, však patrí do odvetví, na ktoré sa vzťahuje nariadenie ESR. Očakáva sa, že zvýšenie ambície v oblasti skleníkových plynov celkovo prispeje k modernizácii hospodárstva vo všetkých jeho odvetviach, ale v niektorých odvetviach dôjde k úpadku, napríklad v tých, ktoré sa týkajú ťažby a distribúcie fosílnych palív.
Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?
Praktické dôsledky vykonávania vnútroštátnych politík a opatrení v odvetviach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie ESR, pre členské štáty závisia od opatrení zvolených v každej konkrétnej krajine a zavedených do ich aktualizovaných národných energetických a klimatických plánov a posúdených Európskou komisiou v súlade s nariadením o riadení.
Očakávajú sa iné významné vplyvy?
Vplyvom nariadenia ESR prijímajú vnútroštátne orgány dodatočné opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov v odvetviach, ako sú budovy, cestná doprava, priemyselná malovýroba a poľnohospodárstvo. Transformácia sa bude v mnohých prípadoch spájať s potrebami väčšieho investovania, v dôsledku čoho sa zvýši efektívnosť a/alebo znížia prevádzkové náklady. Vplyvy sa preto budú týkať investičných výziev a toho, ako ich riešiť, napríklad v domácnostiach s nízkymi príjmami. Toto sa v rámci nariadenia ESR rieši stanovením cieľov diferencovaným spôsobom, vo veľkej miere skôr na základe HDP na obyvateľa než prístupu založeného čisto na nákladovej efektívnosti na definovanie cieľov, ktoré by mali za následok relatívne väčšie vplyvy v členských štátoch s nízkymi príjmami.
Proporcionalita?
Splnenie zvýšenej ambície týkajúcej sa zníženia emisií skleníkových plynov si bude vyžadovať dodatočné opatrenia na úrovni EÚ aj na úrovni členských štátov. Nariadenie ESR je nástrojom na podporenie prijímania opatrení členskými štátmi EÚ flexibilným a primeraným spôsobom, a to v súlade s ostatnými právnymi predpismi EÚ. Navrhované opatrenie je proporcionálne s cieľom dosiahnuť ciele v oblasti klímy, ktoré sa EÚ zaviazala splniť.
D. Nadväzná opatrenia
Kedy sa táto politika preskúma?
Očakáva sa, že nariadenie ESR bude platiť prinajmenšom do roku 2030. Pokrok sa posudzuje v rámci systému ročného monitorovania, nahlasovania a overovania pre emisie skleníkových plynov. S pravidelným preskúmaním sa bude počítať v právnych predpisoch. Bude zosúladené s preskúmaním ostatných právnych predpisov v oblasti klímy, napríklad so smernicou o systéme obchodovania s emisiami EÚ, s nariadením o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve a nariadením, ktorým sa stanovujú normy CO ₂ pre autá a dodávky.